

POPULARNONAUKOWE STRESZCZENIE PROJEKTU

W ostatnich latach polityka pamięci, którą określa się także w dyskursie politycznym jako politykę historyczną, stała się przedmiotem ożywionego zainteresowania wielu dyscyplin naukowych, m.in. socjologii, kulturoznawstwa, antropologii, psychologii społecznej, politologii, oraz obiektem licznych kontrowersji, krytyki i sporów w debacie publicznej. Polityczne zainteresowanie przeszłością i wykorzystywanie jej w celach politycznych budzi wiele skrajnych emocji. Jednym z obszarów sporu jest konfliktogenny charakter rocznic historycznych, upamiętniania określonych wydarzeń i postaci. Potencjał przeszłości oraz wizje z nią związane stanowią często przyczynek do budowania pozycji politycznej i światopoglądowego oraz ideologicznego uzasadniania przez elity polityczne różnorodnych celów, od tych wzniosłych, tj. kształtujących tożsamość narodową i państwową, legitymizujących określone działania polityczne, po te, o charakterze partykularnym, jak na przykład rozliczających oponentów politycznych, umniejszających ich zasługi. Jednym z narzędzi, przy pomocy których dokonuje się ten proces, są uchwały rocznicowe podejmowane przez Sejm i Senat RP. To właśnie tym uchwałom poświęcony jest niniejszy projekt.

Celem przedsięwzięcia badawczego jest określenie roli i miejsca uchwał rocznicowych Sejmu i Senatu RP w polskiej polityce pamięci. Cezura projektu będzie obejmować lata 1989-2019. Analizie jakościowej zostanie poddanych ponad pół tysiąca uchwał i wiele projektów, które nigdy – z różnych powodów – nie były procedowane lub zostały odrzucone na etapie prac komisji parlamentarnych. Szczegółowe cele projektu i korespondujące z nimi pytania badawcze będą sprowadzały się do weryfikacji przyjętych hipotez. Podstawowe, wyjściowe założenie sprowadza się do przekonania o ważności uchwał rocznicowych jako narzędzia polityki pamięci w zakresie upamiętniania wydarzeń z przeszłości. Nadto w toku analizy zgromadzonego materiału źródłowego, uwaga będzie koncentrować się na motywach podejmowania przez Sejm i Senat uchwał rocznicowych, ich znaczenia w sensie politycznym, społecznym i międzynarodowym, próbie odpowiedzi na pytanie dlaczego te, a nie inne wydarzenia zasługują zdaniem uchwałodawców na upamiętnienie.

Uzyskane wyniki pozwolą m.in. na opracowanie typologii i katalogu uchwał rocznicowych. W zamyśle, wnioski z płynące z poczynionych analiz będą stanowiły asumpt do badań międzynarodowych o charakterze porównawczym na temat znaczenia narzędzi polityki pamięci w państwach Europy Środkowej i Wschodniej. W niniejszym projekcie dominować będzie perspektywa politologiczna.